

Motion till riksdagen
2005/06:Ju534

av **Gunilla Carlsson i Tyresö m.fl. (m)**

Strategi mot internationell terrorism

Motionen delad mellan flera utskott

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Inledning	4
4	Definition av terrorism.....	4
5	Terrorism som fenomen	4
6	Rekrytering av terrorister inom Europeiska unionen.....	6
7	Extrem islamism är en form av totalitarism	6
8	Orsaker till terrorism	7
9	Svenska erfarenheter av terrorism	8
10	Hur hindrar vi utvecklingen av internationell terrorism?	9
11	Utrotning av terrorism kräver långsiktiga åtgärder.....	9
12	Skydd mot terrorism kräver utökat samarbete.....	10
13	Europasamarbete mot terrorism	13
14	Svensk strategi mot internationell terrorism.....	14

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en tydlig nationell strategi mot gränsöverskridande brottslighet och internationell terrorism.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nationell metod för genomförande av större insatser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anpassa svensk lagstiftning för att militärens resurser skall kunna användas vid svåra terrorhot mot Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om interministeriell samordning i kampen mot internationell terrorism.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Krisberedskapsmyndigheten.²
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt krishanteringscentrum med befogenhet att snabbt fatta och verkställa beslut vid allvarliga angrepp mot Sveriges inre säkerhet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka insatserna för en förbättrad integration.³
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om forskning kring terrorism.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tydligare biståndsinsatser i syfte att förebygga terroristhot.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lagstiftning mot planering och finansiering av terrorverksamhet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skärpta straff för grov brottslighet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett effektivare och mer målinriktat polis- och underrättelseväsende.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens operativa metoder och teknik.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en flexibel behovsanpassad specialiststyrka mot organiserad brottslighet och internationell terrorism.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad tillgång till register för polis, tull och kustbevakning.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om informationsutbyte mellan svenska och utländska brottsbekämpande myndigheter.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stärkt polis- och underrättelsesamarbete inom EU.

Fel! Okänt namn på

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att intensifiera arbetet med en europeisk strategi mot internationell terrorism och genomförandet av EU:s handlingsplan mot internationell terrorism.

¹Yrkande 4 hänvisat till KU.

²Yrkande 5 hänvisat till FöU.

³Yrkande 7 hänvisat till SfU.

Fel! Okänt namn på

3 Inledning

Vi berörs alla av den internationella terrorismen i vår nära omvärld. Många av oss har en relation till de platser eller människor som drabbats av terrordåden. Terrordåden hotar den öppenhet vi ofta tar för given: att vi skall kunna röra och uttrycka oss fritt, eller slippa känna oro för egen eller näras säkerhet. För att försvara våra grundläggande värderingar och vår samhällsmodell måste den internationella terrorismen bekämpas.

Terrornätverk som al-Qaida eller Hamas bärs både upp underifrån av en förtryckt befolkning, och med resursstarka och målmedvetna finansärer som får dessa nätverk att fungera. Måhända kan organisationerna ibland profitera på människors utsatthet, men de rekryterar likafullt människor uppvuxna både i Europa och USA. Vi får inte underskatta kraften i det ideologiskt grundade hatet mot frihet, demokrati, sexuell frigörelse, mäns och kvinnors lika rättigheter och möjligheter samt respekten för alla människors lika värde.

Vårt samhälle måste hålla högsta möjliga beredskap för att kunna avvärja eller minska effekterna av ett terrorangrepp. Det handlar bl.a. om effektiva räddningsinsatser, men också om att anpassa vår lagstiftning och öppna för att militärens resurser skall kunna användas vid svåra terrorhot mot vårt land.

Det är en felaktig uppfattning att tro att den internationella terrorismen enbart kan bekämpas med militära medel. För att se långsiktiga resultat måste vi angripa roten till internationell terrorism. För terroristerna är och förblir demokratin den största fienden och de skyr inga medel för att nå sina mål. Vårt svar på detta hot måste vara att värna gemensamma värderingar kring demokrati, frihet och respekt för mänskliga rättigheter över hela världen. Det gör vi bäst genom utökat och stärkt internationellt samarbete.

4 Definition av terrorism

Det systematiska utnyttjandet av illegitimt våld, av icke-statlig, substatlig aktör, eller statlig aktör som använder ”klienter” (t.ex. statsstödd terrorism) för att uppnå vissa specifika mål. Dessa mål kan vara politiska, sociala eller religiösa beroende på gruppen i fråga. Terrorismen blir internationell när dådet utförs utanför de gränser som definierar en specifik grupp/individ ursprungsland, eller när medborgare från samma ursprungsland utgör mål för terrorn och dådet utförs i ett tredje land.

Definition översatt från ”The Role of the Military and Intelligence in Combating Terrorism”, FOI MEMO, LOPETAN, maj 2001.

5 Terrorism som fenomen

Terrorism är inget nytt fenomen i Europas historia. Redan runt sekelskiftet 1900 kunde vi se en anarkistisk våldsvåg. Skillnaden i dag är att terrorismen

Fel! Okänt namn på

är mer utbredd och verkar globalt. Dessutom fokuserar omvärlden nu på en fanatisk terrorism av mer religiös natur. Till skillnad från den terrorism som har utövats av t.ex. irländska IRA eller fortfarande utövas av t.ex. spanska ETA eller palestinska Hamas, är de inte inordnade i en begriplig maktkamp om territorium.

I denna motion har vi dock valt att fokusera på islamistisk terrorism, men vi vill understryka att terrorism även existerar i flera andra former.

I dagens debatt ifrågasätter vi många gånger ”hur?” när svaret på frågan om ”varför?” saknas. Vilka slutsatser kan man dra av tillvägagångssättet, finns det historiska paralleller, vilka åtgärder är förnuftiga att vidta? Det vi inte får glömma bort bland alla förslag på åtgärder mot dagens internationella terrorism är att vi skulle behöva fokusera mer på hur vi utrotar morgondagens terrorism. Bombdåden i London har visat en sak mycket tydligt. Av vilken orsak terrorister än utför sina dåd så kommer de inte från fattiga underutvecklade samhällen i muslimska länder där de indoktrinerats att hata väst. Tvärtom, de terrorister som bombade London har återigen bekräftat en bild som redan började växa fram efter terrordådet i USA den 11 september 2001 där många terrorister både arbetat och studerat i väst, en del av dem hela livet. Trots detta kan fortfarande ideologiska motiv och resurser komma från annat håll utanför Europa. Själva idén om jihad och drömmen om det exklusiva islamistiska samhället är slutmålet för terroristernas syn på världsbilden.

I kontrast till detta är det viktigt att komma ihåg att den här formen av civilisationskritisk terror historiskt sett är mer förankrad i Europa än i den muslimska världen. Det finns likheter mellan dagens jihadister och förra sekelskiftets anarkister, för båda grupperna är det en totalideologi som inte måste leda till terrorism men verkar som inspirationskälla och rättfärdigande för deras respektive handlingar. Anarkisternas idealstat var raka motsatsen till jihadisternas. Men anarkisternas resonemang känns bekanta från de islamistiska proklamationer som dykt upp efter terrordåden. Den västerländska borgerliga kulturen är så fördärvad och omoralisk att ingen bedöms oskyldig. Anarkismen har i dag avtagit, dels för att de själva insett att den inte var produktiv i längden men också för att andra konflikter uppstod.

Anklagelserna mot det globaliserade väst är bara en del i islamisternas taktik. Det är fortfarande så att islamismens flesta terroroffer är icke-rättrogna muslimer, ca 120 000 ”avfallingar” i Algeriet, dagligen i Irak och i Egypten. Vad vi ser är ett asymmetriskt krig där re-islamisering av den muslimska världen skall resultera i ett världskalifat. Efter fascismen och kommunismen är den tredje totalitarismen, islamismen, lanserad. Det som skiljer islamismen från många andra religiösa extremer är att dess ambitioner inte enbart är begränsade till den muslimska världen, det är globala ambitioner. Även om islamistisk fundamentalism i framtiden skulle avta så uppstår säkert en annan sorts total ideologi. Dessa ideologier kommer alltid att finnas i en eller annan form, mer eller mindre starka.

Oavsett vad de olika islamistiska föreningarna, grupperna och moskéerna kallar sig så är de förenade i sin strävan att föra det civilisationernas krig, som det Muslimska brödrskapet utropade 1928 och som nu pågått i över 70 år till seger.

Fel! Okänt namn på

6 Rekrytering av terrorister inom Europeiska unionen

I dag finns 31,8 miljoner muslimer i Europa, fler muslimer än nordiska protestanter inom EU, och den bild vi ofta skapat i medierna och inom politiken är diskriminerande för muslimer. Det är oerhört viktigt att göra skillnad på extrem islamism som utövas av ett fåtal muslimer och annan islam som praktiseras generellt i samhället. Enligt Muslimska brödrskapet och andra islamistiska nätverk är bara de muslimer rättrogna vilka bekänner sig till den islamska fundamentalismen, som alltså skiljer sig från normal islam.

Det är inte Koranen som är grundproblemet. Det är snarare sociala, kulturella, politiska och ekonomiska faktorer tillsammans med vissa tolkningar av islam. De åtgärder vi i dag vidtar mot medborgare utanför EU kommer troligen inte att ge speciellt stor effekt för vår egen trygghet. Däremot kan vi konstatera att det som sker i omvärlden framför allt i extremistiska muslimska miljöer gör att vi måste vara mer aktiva än i dag för att motverka nyrekrytering av terrorister.

Vi behöver vara mycket mer observanta på hur utanförskapet och missnöjet med "normaliserad religion" som av terrorister anses var en vek form av islam skapar konflikter i vårt samhälle. Västvärlden kan vara övertygad om att terroristnätverken kommer att hitta fler rekryter så länge detta utanförskap existerar. Det intressanta är dessutom att terroristerna vill förgöra sin egen värdorganism, globaliseringen i sig, samtidigt som de är beroende av den samma för att överleva och sprida sina budskap.

7 Extrem islamism är en form av totalitarism

De makthavare som inte behandlar extrem islamism som en totalitär rörelse blir indirekt medskyldiga till terrorism. Överallt i Europa från norr till söder, från väst till öst, kan vi i dag hitta grenar av extrem islamism. I medierna fokuserar vi oftast på al-Qaida och bin Ladin vid varje terrordåd. Men al-Qaida är bara ett, om än viktigt nätverk bland många andra.

Från början var det Muslimska brödrskapet, med dess högkvarter i Kairo och med så stort politiskt inflytande att organisationen brukar betecknas som "en stat i den egyptiska staten", som utgjorde islamismens ideologiska och politisk-religiösa kärna. I Muslimska brödrskapets trohetsed lovade man att fullständigt underordna sig sharia, det islamistiska lagverket, och att driva igenom sharialagar i hela världen med alla medel. Den stränga hierarkiska struktur som utmärkte brödernas organisation bildade sedan mönster för olika terrorgrupper. Utifrån denna organisation som i dag av många anses ha mildrat sin ideologi har många terroristgrenar skapats.

Likt fascismens början rör sig islamismens företrädare med två begreppsvärldar – en inre för de invigda och en yttre västligt rumsren. Men under ytan

Fel! Okänt namn på

är de fanatiska islamister vilka inte längre vill finna sig i den islamistiska världens tillbakagång eller status quo.

Vad som utmärker religiös terrorism är främst att våldet rättfärdigas med argument som åberopar ”högre moral” och ”gudomlig rättvisa”. Våldets utövare ser sig själva som utförare av Guds vilja. Kortsiktigt handlar kampen exempelvis om den amerikanska politiken, ockupationen av arabisk mark eller västerländsk synd – men långsiktigt är målet ett utlovat paradiset och en unik islamistisk dominans.

Religiös terrorism är därför inte bara medlet i en politisk kamp, utan snarare ett kosmiskt krig där offren, både självmordsbombaren och de som drabbas helt enkelt är Guds vilja. Enligt deras sätt att verka går det att använda våld utan att de känner att de gjort fel inför Gud. De tolkar bara sin religiösa lära och agerar utifrån den snedvridna världsbild de lever i. Krig tillåts under vissa omständigheter inom islam, samtidigt som man förkunnar icke-våld och fred som det eftersträvarsvärda målet. Koranen: ”Tag inte andras liv – Gud har förklarat livet heligt – annat än i rättfärdigt syfte (6:152)”. De extrema islamisterna ser våldet som en metod att försvara sig mot fiender av religiös natur. Dessa fiender finns överallt där islams läror om samhällsuppbyggnad, relationer mellan könen och förbindelsen till ”de otrogna” ifrågasätts. Men det är viktigt att understryka att dagens extremistiska fundamentalister som spränger ihjäl sig själva drivs av mycket radikala tolkningar av islam för att kunna försvara sina dåd.

Det som förenar religiösa extremister som använder sig av terror är hatet mot det sekulariserade samhället. Största fienden är västerländska demokratier med ett liberalt synsätt. Detta är naturligt eftersom sekulära stater ju begränsar religionens roll. Religion är något som är vars och ens privata tankar. Även om vi fortfarande lever våra dagliga liv efter religiösa värderingar finns friheten att själv välja religionstillhörighet. Allt som har samband med väst är fel i deras ögon, och leder bara till social och ekonomisk undergång. Demokrati, jämställdhet, kapitalism, individualism och mångfacetterad kultur är några exempel.

8 Orsaker till terrorism

Terroristernas och islamisternas liv i elände och fattigdom är en felaktig föreställning. De allra flesta av dem är söner och döttrar ur bättre familjer väl hemma i rollen som goda medborgare. Många av dem är duktiga universitetsstudenter i Europa och USA.

Det är viktigt att fastslå att det inte kan skyllas på fattigdom. Vore detta orsaken skulle vi se betydligt fler terrorister. I stället finansieras den islamistiska terrorismen i sin slutliga länk oftast från Iran och Saudiarabien. Inget av dessa länder är extremt fattigt, däremot karaktäriseras de av stor kontroll, auktoritära regimer där medborgarna lever under hårt förtryck.

I världens 22 arabländer med 300 miljoner invånare ligger demokrati och ekonomisk frihet fortfarande långt efter. Oftast är detta auktoritära regimer

Fel! Okänt namn på

som kontrollerar sin befolkning via både ekonomin, medier och rättsväsende. Centralisering och total statlig kontroll gör att oliktankande självständiga människor röster kvävs och hindras att genomföra nya idéer och reformer. Mellanöstern är världens minst demokratiska och minst globaliserade region med flera s.k. "failing states". Arab Human Development Report har påpekat tre stora underskott; för lite frihet, för lite jämställdhet (avsaknad av) och för lite kunskap. Människorna lever under politiskt förtryck och ekonomisk misär, i många fall rent bakåtsträvande. Många parlament har begränsat inflytande och det massiva kvinnoförtrycket gör att endast hälften av befolkningens humankapital används. Detta tillsammans med ett i många fall svagt rättsväsende och avsaknad av mänskliga rättigheter gör att det är en lång väg till demokrati.

Den senaste tiden har övriga världen dock kunnat se att även denna region börjat en ny tid. Valen i Irak, Palestina, Libanon och Egypten är exempel på detta. Marockos nya familjelagstiftning med långtgående rättigheter för både kvinnor och män är ett annat fall, trots att det fortfarande är brist på mänskliga rättigheter inom andra områden i Marocko. Även den orange revolutionen i Ukraina har gjort starkt intryck på befolkningen i Mellanöstern. I och med att fler fria medier nu förekommer i en del av länderna börjar folket få mer kunskap om omvärlden och inspireras till eget ifrågasättande för egen ökad frihet. Alla dessa delar är en viktig början till något nytt, men det kvarstår fortfarande ett stort behov av reformströmningar i arabvärlden.

Det viktigaste instrumentet för att motverka kraften i extrema rörelsers ideologi som kan resultera i internationell terrorism är att skapa frihet och demokrati. Finns dessa komponenter ökar förutsättningarna för en positiv utveckling och därmed kan grogrunden för internationell terrorism undermineras.

9 Svenska erfarenheter av terrorism

Sverige har varit förskonat från terrorattacker under lång tid. Under 70-talet dödade kroatiska aktivister den jugoslaviske ambassadören och året därpå kapades ett flygplan, vilket resulterade i ett frisläppande av ambassadörsmördarna. Japanska aktivister förberedde attacker mot den libyska ambassaden och medlemmar av tyska röda armén ockuperade och sprängde delar av den västtyska ambassaden i Stockholm med resultatet att flera personer blev dödade. Under ett fåtal tillfällen har svenska medborgare blivit arresterade för terroristbrott. Sverige har sedan följt EU:s rekommendationer när det gäller terroriststämpling av olika organisationer. Många terroristnätverk finns också representerade i Sverige i dag även om de olika grupperna håller en låg profil. Personer tillhörande Hizbollah, Hamas, al-Gamaa al-Islamiya och algeriska GIA finns alla representerade i Sverige i dag men har inte setts som något direkt hot utan har till stor del lämnats i fred. Polisen bedömer att det finns ungefär 20 personer här i Sverige som har vistats vid islamistiska träningsläger i Pakistan (kanske också Afganistan), och några av dessa bedöms också

ha kopplingar med al-Qaidas inre delar. Ingen av dessa organisationer har i dag några huvudkontor eller aktiviteter här, men antalet unga extrema islamister ökar även här i Sverige.

10 Hur hindrar vi utvecklingen av internationell terrorism?

USA:s ”krig mot terrorismen” efter den 11 september med stora militära insatser mot al-Qaida-baser i Afghanistan är en strategi som utgår ifrån att terror utrotas med massiva militära insatser. På ett sätt kan detta vara kontraproduktivt genom att det bekräftar kriget mellan den onda och goda makten. I motsatsförhållande till detta står att vi skulle vika oss för terroristernas krav som då skulle få ännu mer fotfäste för sina terrorhandlingar. Nästa alternativ vore att försöka ställa politiska krav och därmed försvaga religiositeten. Detta är inte troligt eftersom fundamentalister aldrig skulle lyssna till det sekulära samhället.

I kontrast till detta bör man också ställa sig frågan om vi i väst är för moderna och sekulariserade. Behöver religionens betydelse bli starkare i väst? Sanningen är troligen en kombination där alla olika inslag såsom demokrati, mänskliga rättigheter, sekularisering i politiken och en tillåtande attityd till religiösa värderingsgrunder finns med i vårt dagliga liv. Samtidigt som vi måste skydda vår befolkning mot internationell terrorism måste vi se till att detta sker inom ramen för frihet, bibehållen integritet, tolerans och respekt för lagarna.

11 Utrotning av terrorism kräver långsiktiga åtgärder

Långsiktigt krävs en mer tolerant miljö där människor tillhörande olika religioner tillåts leva sida vid sida på jämbördiga villkor. För att uppnå detta krävs ett öppet demokratiskt samhälle där vi vågar ifrågasätta varandras olika ståndpunkter med respekt för att vi är och har rätt att vara olika. Samtidigt måste detta kunna ske inom ramen för klara och tydliga gränser för hur vi uppträder mot varandra. Den flyktingpolitik som resulterat i långa perioder av ovisshet och väntan på tydliga beslut, utestängning från arbetsmarknaden och segregation har inte förbättrat situationen. Förutom alla andra integrationsåtgärder som så tydligt behövs, kräver utanförskapet att vi också måste fokusera på förbättrad integration mellan olika religiösa grupper i samhället. Mer öppen debatt behöver skapas för att bryta denna onda cirkel, en debatt som måste föras både från väst och från Mellanöstern, alla parter skall delta. Det är viktigare än någonsin att både politiker, opinionsbildare och integreringsvilliga muslimer öppet tar ställning mot extrem islamism.

Fel! Okänt namn på

Ansvar ligger på oss alla, men imamerna har en tydlig koppling mellan sina egna samfund och övriga samhället som måste användas. Muslimer måste ifrågasätta den intoleranta formen av islam och ställa den mot mer moderat islam.

Större ödmjukhet behövs mellan olika kulturer, vi behöver båda lära från varandra. Vi behöver en mer vidsynt inställning till andra religioner och bekämpa våra fördomar. Vi måste försvara upplysningens uppdelning mellan tro och vetenskap, världsligt och religiöst, samtidigt som vi skall kunna leva i ett samhälle som består av alla dessa delar. Därför krävs ett ökat ifrågasättande avseende tolkningen av olika religioner som har funnits i flera tusen år, hur skall vi anpassa religionen till individen och mänskliga rättigheter och det liv vi lever i dag?

Större respekt krävs för yttrandefriheten och för vars och ens övertygelse att leva som man vill utan att man för den skall skada andra. Religion skall aldrig kunna skapa legitimitet för våld och förtryck. Denna sida av terrorbekämpningen utgörs inte minst av att vi i högre utsträckning inriktar det svenska biståndet till insatser som syftar till att förebygga terroristhot. Det handlar framför allt om att tydligare prioritera stöd för demokrati och mänskliga rättigheter i Mellanöstern och arabvärlden. I partnerskap med den muslimska världen kan vi bättre förebygga och förhindra att kriser eller konflikter skapar grogrund för extremist rörelser.

Tyvärr ser vi fortfarande en del politiskt styrd forskning inom detta område i enlighet med äldre säkerhetspolitiskt tänkande, ”det kalla krigets strategi”. I stället behöver vi se mer forskning inom säkerhetsområdet utan politisk inblandning. Dessa åtgärder kan komma att ge tydliga kortsiktiga resultat, men av än större vikt är att en sådan förändring också kan ge mer långsiktiga resultat. Detta är av stor betydelse för att motverka framtida terrordåd.

12 Skydd mot terrorism kräver utökat samarbete

Hotet mot svenskt territorium från andra stater har avlösts av hoten från en internationell terrorism utan andra avsikter än att sprida skräck och förödelse i västliga demokratiska länder. Målet är helt enkelt att ha ihjäl så många civila i väst som möjligt.

I dag klarar inte Sverige av ett större terroristangrepp. Det slås fast i en nyligen publicerad rapport från FOI. Sedan terrorattacker den 11 september 2001 har flera utredningar utmynnat i rekommendationer om hur olika myndigheter och organisationer skulle kunna samarbeta för att ett effektivt försvar mot internationell terrorism skall bli verklighet. Inga konkreta förslag har presenterats.

Efter terrordåden i London meddelade statsministern: ”Det kommer att synas fler poliser på gatorna och i tunnelbanan, inte för att det finns något direkt hot utan bara för att skapa en känsla av att vi tar detta på allvar.” Detta är märkligt ur två hänseenden: För det första finns det ett hot mot Sverige, i

Fel! Okänt namn på

egenskap av västerländsk civilisation med mål att bekämpa den fundamentalism som ligger till grund för den internationella terrorismen. Vi kan aldrig utgå från att vi är förskonade. För det andra är det svenska rättsväsendet i dag så urholkat av brist på resurser och styvmoderlig behandling från regeringspartierna att det knappt klarar av att hantera vardagsbrottsligheten. Verkligheten är i dag sådan att regeringen har förhalat de politiska besluten i säkerhetsfrågorna så länge att den inte ens klarar av att förmedla en känsla av trygghet för medborgarna. Någon fungerande sammanhållen organisation för att hantera långt mer allvarliga angrepp mot Sveriges inre säkerhet existerar inte.

Flera utredningar har tydligt pekat på avsaknaden av strategisk förmåga i Regeringskansliet. Detta ligger till grund för regeringens ständiga behov av att inrätta nya myndigheter. I Sverige äger en myndighet respektive fråga och det saknas tydliga kommunikationsvägar mellan myndigheterna. Detta illustrerades tydligt i fördröjningen av insatserna efter flodvågskatastrofen i Asien, vilken inte berodde på bristande resurser utan på oklarheter i ansvarsfördelningen mellan försvaret, Utrikesdepartementet och Räddningsverket. Dessa brister försvårar utvecklingen av ett nytt försvar anpassat efter nya hot från omvärlden.

Vi vet att det i Sverige i dag finns personer som aktivt stödjer eller sympatiserar med olika terrororganisationer. Vi måste därför bli bättre på att avslöja personer på väg eller i färd med att begå terroråd. Vi måste också förhindra finansiering och motverka rekrytering av nya medlemmar till nätverken. Men med ett rättssamhälle på reträtt förmår vi i dag inte ens bekämpa vår inhemska brottslighet.

Resultatet av regeringens misslyckande att skapa ett starkt rättsväsende är att brottsligheten ökar sedan ett antal år tillbaka. Främst gäller detta brott mot person. Sverige tillhör i dag de länder som har den högsta andelen brott mot egendom och person, vilket skapar otrygghet för alla och lidande för den enskilde.

Man skall vara försiktig när man jämför internationell statistik, men den senaste utförda brottsofferundersökningen visade att endast tre länder hade högre brottslighet än Sverige: Nederländerna, Storbritannien och Australien. Undersökningen visade dessutom att risken för att utsättas för våld var högre i Sverige än i exempelvis USA. Allt detta kan naturligtvis inte kopplas till internationell terrorism, men vetskapen om att Sverige har så hög brottslighet och att regeringen inte förmår bättre att bekämpa densamma, riskerar att göra det tacksamt för terrornätverk att operera med Sverige som utgångspunkt. Brottslighet som passerar obemött skapar ett svagt samhälle, vilket är ett tacksamt mål för kriminella av olika kategorier. Ett exempel på detta är den ökande förekomsten av kriminella nätverk i Sverige.

Grov organiserad brottslighet har ökat under de senaste åren. Denna typ av brottslighet kopplas ofta samman med finansiering av internationell terrorism. Därför måste bägge företeelserna bekämpas både nationellt och inom EU.

Dagens myndighetsstruktur och statsanslag är anpassade till den gamla tidens mera förutsägbara hot. Här behövs en ny helhetssyn och en annan avvägning än i dag mellan exempelvis militärt och civilt försvar, liksom mellan

Fel! Okänt namn på

militär och polis. En ny hotbild måste bemötas med förnyade samverkande krafter och samövade metoder. Samhällets samtliga resurser måste kunna utnyttjas gemensamt och mer effektivt för att möta hoten från terrorister och organiserade brottsliga nätverk. Polisen och de berörda civila myndigheterna måste därför, inom ramen för ett tydligt regelsystem, kunna utnyttja militära resurser och förband när hoten är så utformade att de förutsätter militär kapacitet.

Det krävs en ändring av hela strukturen, ett samlat huvudmannskap och förändring av ansvarsområden för olika myndigheter. Myndigheter med oklara roller måste tydligare definieras. Krisberedskapsmyndigheten med en mycket otydlig roll som enbart har en stödjande funktion utan något operativt ansvar eller mandat att verkställa beslut måste starkt ifrågasättas.

En nationell strategi mot gränsöverskridande brottslighet och internationell terrorism skall utformas. Det krävs en ökad samordning mellan myndigheter framför allt mellan polisen, underrättelsetjänst och militär som kan användas i fredstid. Justitiedepartementet, Finansdepartementet, Försvarsdepartementet och Utrikesdepartementet bör samarbeta i detta avseende. Justitiedepartementet skall, tillsammans med de rättsvårdande myndigheterna, skapa en förenad policy för hur hotet från de kriminella skall bemötas. Det kräver en utökad lagstiftning som syftar till att det blir olagligt att planera och finansiera stöd till terrorverksamhet.

Straffen för grov brottslighet måste skärpas för att Sverige inte skall bli en fristad för denna typ av brottslighet. Polisen måste tillföras fler och mer effektiva verktyg för att förbättra sina möjligheter att bekämpa brott. Hit hör bl.a. möjligheten att arbeta under alternativ identitet, buggning, samt bevis- och brottsprovokation. Dessa metoder bör förtydligas och regleras i lag.

Nationella insatsstyrkans storlek måste vara anpassad efter behoven. Sverige behöver en specialiststyrka som kan hantera angrepp från organiserad brottslighet och terroristceller.

Möjligheterna för polisen, tullen och kustbevakningen att omedelbart ha tillgång till de olika kriminalregister som finns måste utökas. Rättsvårdande myndigheter måste ha öppna kontakter för informationsutbyte med sina kollegor utomlands, och likaså måste de svenska myndigheterna kunna kommunicera sinsemellan.

Ett nationellt krishanteringscentrum med både resurser och befogenheter för att snabbt kunna ta operativa beslut som kan verkställas vid en större händelse behöver upprättas. Större insatser bör regleras av nationella "rules of engagement", dvs. en gemensam metod för insatsens genomförande. Polisiära insatser får inte försvåras av prestige och regionala skillnader. Nationella regler är en förutsättning för att polisen, militären och räddningstjänsten skall kunna arbeta tillsammans. Det måste naturligtvis finnas utrymme för flexibilitet efter skiftande behov.

Om Sverige skall lyckas i kampen mot internationell terrorism och grov brottslighet på allvar måste vi ändra både tankesätt, struktur, metoder, resurser och lagstiftning. Detta är en nödvändighet för att säkerställa att vårt land aldrig skall kunna tillåtas bli en fristad för terrorister.

13 Europasamarbete mot terrorism

Även Europasamarbetet har en viktig roll att fylla. Inom EU pågår nu ett polis- och underrättelsesamarbete för att bättre kunna bemöta den internationella terrorismens hot. Det är ett samarbete som ytterligare bör stärkas och där byråkratiska hinder behöver undanröjas. Målsättningen måste vara att säkerställa bästa möjliga informationsutbyte, inte minst genom ett väl fungerande samarbete mellan Europas olika underrättelsetjänster.

Sammantaget handlar det om en svår men viktig avvägning mellan intresset för att skydda det egna landets medborgare och intresset för att skydda enskilda personers integritet, och det är viktigt att hitta en bra avvägning. Man måste beakta de mänskliga rättigheterna för den som kan komma att utvisas. Å andra sidan är en rättsstat också enligt Europakonventionen skyldig att skydda sina egna medborgare mot t.ex. attentat iscensatta av terrorister.

EU har antagit en deklaration mot internationell terrorism där en rad åtgärder skall prioriteras. Man har också lovat att före årets slut ta fram en strategi för att hindra att EU-invånare rekryteras som terrorister och att visa större engagemang för genomförandet av EU:s handlingsplan mot internationell terrorism.

De områden man fokuserar på är att öka det internationella samarbetet för att bekämpa internationell terrorism genom att inom EU:s medlemsstater upptäcka, undersöka och bevaka terrorister för att undvika nya attacker. Dessutom krävs ytterligare ansträngningar för att strypa terroristernas finansieringsmekanismer. Skydd för internationella transporter och effektiva gränskontrollsystem är ett annat område som skall skärpas. Områden som förstärker beredskap och handlingskapacitet vid en eventuell terrorattack skall också belysas, även tillsammans med andra organisationer inkluderat Nato. Faktorer som kan tänkas vara orsaker till rekrytering till internationell terrorism ska också identifieras. I EU:s externa relationer med prioriterade länder skall tekniskt bistånd ingå för bättre terrorbekämpning.

Med den internationella terrorismen har friheten fått en fiende med vilken det inte går att förhandla. Den kan inte heller mötas med ett klassiskt gränsförsvar. Slår den till sker det utan förvarning, mot civila mål och mitt i vår vardag. Det gör den inte mindre angelägen att bekämpa. Försvaret blir mer effektivt ju större samarbete och sammanhållning som finns mellan de europeiska medlemsstaterna, men det kan aldrig vara starkare än det enskilda landets eget försvar. Trots att kampen mot den internationella terrorismen skall föras internationellt måste den ta sin början nationellt. Det svenska rättsväsendet måste stärkas.

Fel! Okänt namn på

14 Svensk strategi mot internationell terrorism

- Utforma en tydlig nationell strategi mot gränsöverskridande brottslighet och internationell terrorism.
- Skapa nationella "rules of engagement", gemensamma metoder för genomförande av större insatser.
- Öka samordningen mellan Justitiedepartementet, Finansdepartementet, Försvarsdepartementet och Utrikesdepartementet i kampen mot internationell terrorism.
- Upprätta ett nationellt krishanteringscentrum med både resurser och befogenheter för att snabbt kunna ta beslut som kan verkställas vid en större händelse.
- Ökade insatser för en förbättrad integration mellan olika religiösa grupper i samhället.
- Tydligare prioritera insatser som syftar till att förebygga terroristhot för svenskt bistånd.
- Utöka lagstiftningen som syftar till att det blir olagligt att planera och finansiera stöd till terrorverksamhet.
- Skärp straffen för grov brottslighet.
- Tillför polisen fler och mer effektiva verktyg för att förbättra dess möjligheter att bekämpa brott.
- Skapa en flexibel behovsanpassad specialiststyrka som kan hantera angrepp från organiserad brottslighet och terroristceller.
- Utöka tillgången till olika kriminalregister för polis, tull och kustbevakning.
- Utöka informationsutbytet mellan svenska myndigheter och berörda myndigheter utomlands.
- Stärk polis- och underrättelsesamarbete inom EU för att bättre kunna bemöta olika terrorhot.
- Intensifiera både arbetet med en EU-strategi mot internationell terrorism och genomförandet av EU:s handlingsplan mot internationell terrorism.

Stockholm den 5 oktober 2005

Gunilla Carlsson i Tyresö (m)

Göran Lindblad (m)

Björn Hamilton (m)

Rolf Gunnarsson (m)

Göran Lennmarker (m)

Ewa Björling (m)

Karin Enström (m)

Henrik S Järrel (m)